

INHOUD

1.	Dragend mens- en maatschappijbeeld	7
2.	Schuld in religie, psychiatrie en neurobiologie	19
2.1	Religieuze schuld	19
2.2	Psychiatrische schuld	26
2.3	Neurobiologische schuld	32
2.4	Positionering van het strafrecht	34
3.	Verschuivingen van strafrechtelijke naar psychiatrische schuld	41
3.1	De vermeend onvrije mens in het strafrecht en zijn claim op minder straf	41
3.2	Juridische kanttekeningen bij verslaving en verminderd toerekeningsvatbaar	50
3.3	De immanente greep op de geestelijk gekneusde mens in het strafrecht	59
3.4	Van fixatie op delict naar recidiverisico, levensloop en contextinformatie	65
4.	Verschuiving van schuld naar boete, van proportionaliteit naar beheersing	73
4.1	Introductie. Verschuivingen in het denken over de verhouding overheid-burger	73
4.2	Vergelding als strafdoel of als strafkenmerk?	78

4.3	Het matigende karakter van de vergelding	81
4.4	De vergelding als berechtingskader voor de morele effening van het delict	88
4.5	De vergelding als executiekader voor de morele effening van het delict	94
4.6	Grensverschuivingen tussen straf en zorg	101
4.7	Straf, maatregel en vergelding in relatie tot het Openbaar Ministerie	106
4.8	Het reclasseren van veroordeelden	117
4.9	Beheersing (via maatregelen) versus rechtsstatelijkheid (van de straf)	124
4.10	Burgerschapsplichten voor de justitiabele bij wetsnaleving en tijdens detentie	130
4.11	Burgerschapsrechten versus overheidsplichten in een informatiegemeenschap	135
4.12	Vergelding van onrecht en een verkavelde rechtshandhaving in de eenentwintigste eeuw zonder justitie?	147
4.13	Afrondende opmerkingen over de werking van de vergelding en de straf	166
5.	Terugkeer naar de schuld. Schuld revisited	173
5.1	Het schuldoordeel en een sterkere fixatie op het straffen	173
5.2	Het schuld- en strafoordeel als normaal appèl op de verantwoordelijke dader	177
5.3	Strafdoelen: de straf als voorbeeld, spijt en overtuigingsdaders	180
5.4	De kwaliteit van de straf komt tot uitdrukking in de executie	186
5.5	De inbewaringstelling van veroordeelden na afloop van de straf	192
5.6	Samenvatting: jammerklacht over of loflied op de schuld?	202
	Noten	213